

SKOLEBESTYRELSEN

NUMMER 4/15

TEMA OM
SKOLERNES TOILETTER

FOTO: COLOURBOX

GØR NU NOGET!

DE ER I STYKKER. DE ER UHUMSKE OG STINKER. OG OFTE MANGLER DER TOILETPAPIR OG SÆBE

Det er skolernes toiletter, det handler om. Elevernes altså. Af en eller anden grund deler skolernes personale og elever ikke toiletter. Det er måske en af forklaringerne på, at toiletforholdene ofte er så ringe.

På Statens Institut for Folkesundhed har Projekt Hi Five gennem to år undersøgt toiletterne på 43 danske skoler for at finde ud af, om pædagogiske indsatser og forbedringer af rengøringsstandard og hygiejne kan føre til lavere sygelighed og bedre trivsel.

FÅR IKKE VASKET HÆNDER

Resultaterne af projektet kan først offentliggøres i slutningen af året, men projektleder Anette Johansen håber, at Hi Five

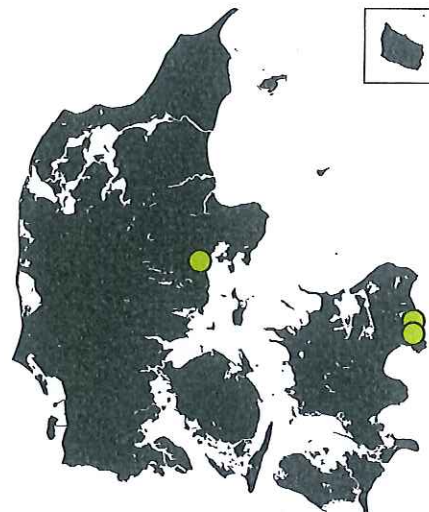
vil skabe en opmærksomhed, som vil få skolerne til at gøre noget ved toiletstandarden:

– Det var lidt overraskende for os, da vi opdagede, at en femtedel af eleverne i 5.-8. klasse slet ikke bruger toiletterne, men holder sig, til de kommer hjem. Når vi spurgte dem hvorfor, var det primært, fordi de syntes, at toiletterne var så ulækre.

– Det har en stor betydning for børnenes sundhedsmæssige trivsel, hvis de går og holder sig hele dagen. Men det har også en sideeffekt, som betyder, at de så slet ikke får vasket hænder i løbet af dagen. Udenlandske studier har vist, at man kan reducere elevens sygelighed med 25 pct. ved at indføre undervisning i korrekt og obligatorisk håndvask. Nu afventer vi vore egne resultater.

– Men der er i hvert fald meget trivsel at hente i forbindelse med et større fokus

på standarden på skolernes toiletter, siger Anette Johansen fra projekt Hi Five. ■

SKOLEBESTYRELSEN

udgives af Kommuneforlaget A/S

Nummer 4
August 2015
24. årgang
Udkommer 6 gange årligt
ISSN 0907-1571

I redaktionen:

Annette Wiborg
(Ansv.red.), journalist,
wiborg@deadlinepress.dk

Jan Nielsen
skoleleder, Arden Skole,
Mariagerfjord Kommune

Per Udesen
Centerchef for dagtilbud
og skole, Furesø Kommune

Lise Michan
Skolebestyrelsesformand,
Husum Skole i Københavns
Kommune

Redaktion:

SKOLEBESTYRELSEN

Kommuneforlaget A/S
Weidekampsgade 10
2300 København S
post@kommuneforlaget.dk
www.kommuneforlaget.dk

Ekspedition og kundeservice
Kommuneforlaget A/S
Telefon 3311 3800
post@kommuneforlaget.dk
www.kommuneforlaget.dk

Artikler i **SKOLEBESTYRELSEN** kan citeres mod kildeangivelse, jvf. op-havsretslovens bestemmelser om citatretten.

Hvis intet andet fremgår, er artiklerne skrevet af journalist Annette Wiborg.

Tryk: InPrint A/S

Produktion: Kommuneforlaget A/S

Kommuneforlaget

HVOR LÆNGE KAN DE HOLDE SIG?

TOILETTERNES DÅRLIGE OMDØMME I SKOLE OG SFO GØR, AT BØRN BLIVER INKONTINENTE OG HAR DET SKIDT MED DET

Børn skal tisse ca. 5-8 gange om dagen. Men mellem 12,6 og 20,2 pct. af eleverne går aldrig på toiletet i skolen, og jo ældre de er, jo mindre benytter de toiletterne. Det har været et problem i mange år, men problemet vokser, fordi skoledagen for alle børn er blevet længere. Så varer det endnu længere, før de kommer hjem og kan gå på wc.

For det har stor betydning for børns sundhed, at de kan komme på toiletet, når de skal. Men også for deres trivsel og læring.

På en konference i anledning af Skoletolietdagen den 4. maj i år samlede Rådet for Bedre Hygiejne en stor gruppe af de mennesker, der følger området. Her mødtes børnelæger og lærere med rengøringschefer, sundhedsplejersker, hygiejnekonsulenter og andre, som på en eller anden måde arbejder med problematikken: De klamme toiletter, og hvad det gør ved børnene.

ULÆKRE OG LUGTER

Budskabet var klart. Standarden på skolernes toiletter er stadig elendig på mange skoler. Der er for få af dem, de er i for dårlig stand, kvaliteten af rengøringen er for ringe, de bliver hurtigt ulækre og lugter, og de er placeret på en måde, så de kan invitere til mobning og ubehagelige

forstyrrelser. Resultatet er, at alt for mange børn prøver at holde sig, til de kommer hjem fra skole, og det giver problemer med inkontinens og forstoppelse til stor gene for det enkelte barn.

RO, TID OG TRYGHED

På Børneafdelingen på Skejby Sygehus møder overlægerne Søren Rittig og Konstantinos Kamperis børnene, når de bliver henvist på grund af inkontinens eller forstoppelse. Sammen med en af foregangsmændene inden for forskning i børn og sengevædning, professor J. C. Djurhuus, er de i gang med en undersøgelse af eleverne i 2. klasse på tre skoler

i Århus. Målet er at belyse, hvorvidt skoletolietter kan fremkalde problemer for børnene:

– For 35 år siden begyndte man at kigge på børn, der havde problemer med det, man kaldte sengevædning. Den generelle opfattelse var, at der var tale om børn med psykiske problemer, fortæller Søren

Rittig på skoletolietkonferencen i Århus.

– I dag har vi fundet ud af, at hjernen spiller en stor rolle med hensyn til at styre blæren. Det er i hjernen, man beslutter at lade være, selvom man skal. Og hvorfor gør man det? Det, vi hører igen og igen, er, at skolens toiletter er så ulækre, at børnene ikke vil gå derud. I stedet prøver de at holde de sig ved at knibe lukkemusklen sammen, og det kan medføre urinrørsinfektion, blærebetændelse og tarmforstoppelse.

**"60 PCT. AF BØRNE
OG DERES FORÆLDRE
UNDGÅR AT TALE OM
DET. DE ER BANGE FOR
STIGMATISERING, OG
JO LÆNGERE INKONTI-
NENS, JO FLERE PSYKI-
SKE MÈN KAN DE FÅ"**

FOTO: COLOURBOX

– Børn tisser 5-8 gange om dagen. Men det forudsætter toiletter, hvor der er ro, trykthed og tid, oplyser overlæge Konstantinos Kamperis, som fortæller, at lægerne i forbindelse med undersøgelsen vil gå ud på skolerne og informere børn, forældre, lærere og pædagoger om, hvad der er gode toiletbesøg og gode vaner omkring væskeindtagelse.

LAVT SELVVÆRD OG MOBNING

Ca. hvert tiende skolebarn tisser i bukserne i løbet af dagen. Det gør dem kede af at deltage i socialt samvær, overnatte med kammerater, deltage i udflugter og

får konsekvenser i form af lavere selvværd og ringere livskvalitet. 50 pct. af dem oplever mobning og "negativ familiedynamik" omkring problemet. Det er baggrunden for, at Børne- og Ungeafdelingen på Nordsjællands Hospital i Hillerød i samarbejde med sundhedsplejen nu indgår i et tværsektorielt samarbejde omkring børn, inkontinens og social stigmatisering.

– Vi er stødt på en mur af frustrationer hos forældre, der ikke kan få aftalt faste vandladningstider med skolen eller SFO'en. Derfor har vi i Region Nord i samarbejde med sundhedsplejen lavet et pilotprojekt, hvor en sygeplejerske tager

ud på skolerne og underviser for at skabe viden og forståelse blandt lærere og pædagoger, der møder de inkontinente børn i hverdagen, fortæller afdelingslæge Charlotte Kjær Bjerre, som er leder af projektet.

– Emnet er tabubelagt. 60 pct. af børnene og deres forældre undgår at tale om det. De er bange for stigmatisering, og jo længere inkontinens, jo flere psykiske mén kan de få.

MOTIVERE PERSONALET

Toiletternes dårlige omdømme i skole og SFO gør, at børn bliver inkontinente og har det skidt med det, siger afdelingslægen, der understreger, at en tidlig indsats kan hjælpe de fleste børn inden for få måneder. Men det forudsætter vejledning, opbakning og forståelse fra skoler og SFO.

– Vi ønsker at nå ud til flere af de 3.500 inkontinente børn, som vi har alene her i regionen, og her er skole og SFO, hvor børnene opholder sig i de fleste dagtimer, en vigtig medspiller. Det handler ikke om at give skolerne flere opgaver, men om at skabe større forståelse og motivere skolens personale, så børn med inkontinens kan få den fornødne hjælp, og dermed blive hurtigere renlige og forældrene mindre frustrerede, lyder hendes opfordring på konferencen. ■

- 12,6 pct. af eleverne i 1.-3. klasse, 16,6 pct. af eleverne i 4.-7. klasse og 20,2 pct. af eleverne i 7.-10. klasse: går aldrig på toilettet i skolen.
- 66,5 pct. af eleverne i 0.-3. klasse, 25,3 pct. i 4.-7. klasse og 24,9 pct. i 7.-10. klasse går aldrig på toilettet, fordi der er beskidt.
- 72 pct. af eleverne i 0.-3. klasse, 28,2 pct. i 4.-7. klasse og 28,4 pct. i 7.-10. klasse går aldrig på toilettet, fordi der lugter.
- 34,2 pct. af eleverne i 1.-3. klasse, 40,8 pct. i 4.-7. klasse og 30,4 pct. i 7.-10. klasse svarer, at toiletterne ikke eller slet ikke er i orden – fx at toiletterne ikke virker, at der mangler sæbe og toiletpapir, eller at de oplever at de bliver forstyrret, når de sidder derude.

Tallene stammer fra DCUM's sidste termometertal fra 2013-2014. <http://dcum.dk/undervisningsmiljoe/elevs-syn-paa-undervisningsmiljoeet-i-grundskolen-2014>

FOTO: METTE DE HEMMER GUDME

VI VANDT, MEN...

GASVÆRKSVEJENS SKOLE VANDT PLAKATKONKURRENCE, LÆRTE OM HYGIJNE OG ER IKKE LÆNGERE BANGE FOR AT GÅ PÅ TOILETTET. MEN PROBLEMERNE ER IKKE LØST

Det var to meget stolte 1. klasser og tre lige så stolte lærere og to pædagoger på Gasværksvejens skole i København, der sidste år kunne tage æren for, at hele skolen fik flotte nye vandhaner til toiletterne. De havde vundet VVS-firmaet Gustavbergs konkurrence om at lave en plakat til den internationale *global handwashing day*. Som præmie fik hele skolen energibesparende og hygiejniske berøringsfrie vandhaner til toiletterne.

– Formålet med at deltage var at øge børnenes trivsel, viden og handlekompetence, og tænk, hvis vi vandt! Og det gjorde vi! Vi ryddede alt andet og satte eleverne i gang med to ugers intensivt emnearbejde i fagene hygiejnslære, matematik

og natur/teknologi, hvor vi beskæftigede os med ting som vand som ressource, energibesparelse, hygiejne, håndvask og bakterier, fortæller en af lærerne, Mette de Hemmer Gudme.

MÅ JEG GÅ PÅ TOILETTET?

Eleverne lærte fx i matematik at måle mængden af vand ved at tage alle mulige beholdere med hjemmefra – mælkekartoner, tomatdåser, sodavandsflasker osv. – og måle, hvor meget der skulle til en liter. Og de kom på fisketur til Damhussøen for at undersøge vand som energikilde og livgiver:

– Det var en skøn oplevelse, som resulterede i en masse fine tegninger i billedkunst, siger læreren, som fortæller, at eleverne stadig kan bruge deres viden om bakterier og er stolte af, hvad de sammen har opnået for skolen. Og de er ikke længere bange for at gå på toiletet og bruge de berøringsfrie vandhaner, som betyder

at de bare skal vinke med hånden. De ved, at det er takket være dem, at de er der. Og de får lov til at gå på toiletet i timen!

30 BØRN OM HVERT TOILET

Men der er stadig langt igen. For selvom alle skolens toiletter blev renoverede i 2006, da skolen blev oprettet i en kombination af nyt og gammelt byggeri, er der alt for få af dem. 30 børn skal deles om hvert toilet. Det er alt for mange, mener Mette de Hemmer Gudme.

– Sæt projekter i gang, som kræver viden om hygiejne for at lykkes, foreslår hun. Lav noget, som elever kan knytte en faglig viden på, og som kan give dem ejerskab til projektet, hvad enten det er udsmykning, ture eller undersøgelser af relevante emner. Benyt lejligheden til at samarbejde med skolens tekniske personale for at finde ud af, hvad man kan og ikke kan gøre. Det er en god måde at få snakket sammen på. ■

UDSMYKNING ER IKKE NOK

PÅ BAKKEGÅRDSSKOLEN HAR ELEVERNE UDSMYKKET FIRE TOILETTER SAMMEN MED EN KUNSTNER. MEN DET LØSER IKKE ALLE PROBLEMER

Sara Legind-Hansen er kunstner, og som mor til to børn på Bakkegårdsskolen i Gentofte blev hun i 2013 hyret af skolens GFO-leder til et kunstforløb, som skulle sætte fokus på toiletproblematikken:

– Vi havde en vision om, at et kunstprojekt kunne højne elevernes hygiejnestandard og motivation for at holde toiletterne pæne, fortæller kunstneren, som udsmykkede fire ud af ti toiletter sammen med 300 elever fra indskoling.

– De fire toiletter var fra 1980'erne, og bar præg af byggesjusk. Fx er der intet afløb i gulvet – og så bliver rengøringsstandarden derefter, siger hun.

Stanken hang i fugerne mellem fliserne, så hun skrubbete dem rene og gav i forbindelse med udsmykningen vægge og gulv en gang enzymespray.

– Det er ugiftigt og virker, men det koster på rengøringsbudgettet. Enzymsprayens virkning holdt ½ år, så nu lugter der igen. Der er dog håb forude, da skolens pedeller har indhentet tilbud på ny behandling af vægge og gulve.

BØRNEENS SYNSVINKEL

Toiletterne blev flotte, børnene var glade, og Sara Legind-Hansen er stadig oprigtigt stolt over, hvad børnene fik skabt:

– Jeg synes, at kunstprojektet har været godt til at vise problemerne ud fra børnenes synsvinkel. De kom med tre konkrete årsager til, at det kan halte med de gode toiletvaner. Fx er flere af dem bange for, at døren går i baglås og låser den derfor ikke. Andre fortæller, at deres kammerater kan finde på at åbne låsens nødsikring med en mønt, og så sidder de dér med bukserne nede. Eller de fortæller, at de har travlt med at komme ud, fordi

der lugter af gammel urin, som sidder i gulve og vægge. Konsekvensen er, at der ikke bliver trukket ud, at hænderne ikke bliver vasket, og at papiret lander på gulvet i farten.

Projektet afslørede også, at nogle børn slet ikke ved, hvordan man gør et toilet rent, fortæller Sara Legind-Hansen:

– De er vant til, at mor eller far rydder op efter dem derhjemme og har brug for helt lavpraktisk at lære, fx hvad man bruger en toiletbørste til.

TOILETFORHOLD ER LAVSTATUS

– Et kunstprojekt med fokus på toiletterne kan være startskuddet til at synliggøre problematikken omkring toilet- og hygiejnstandard. Men – som djævlens advokat må jeg sige, at udsmykning af skoletoiletter ikke løser alle problemer. Bakkegårdsskolens toiletter er – ligesom mange andre skoler – nedslidte, og der er alt for få toiletter, set i forholdet til antallet af elever pr. toilet.

Det er op ad bakke, siger Sara Legind-Hansen:

– Med den nye skolereform skal børnene være længere tid i skole, og et utal af undersøgelser viser, at børnene ofte holder sig en hel skoledag, hvilket ikke er optimalt hverken for indlæring eller livskvalitet. Ofte bliver toiletforholdene negligeret til trods for, at skolebørn påpeger, at det har stor betydning for deres skoledag. Skoletoiletter har ikke 1. prioritet og toiletforhold er lavstatus, som ingen rigtig orker at røre ved, siger Sara Legind-Hansen, som mener, at skoletoiletter burde sidestilles med toiletterne på voksenarbejdspladserne og følge reglerne for voksnes arbejdsmiljø.

– Men hvis børnenes arbejdsmiljø skulle følge samme regler som voksnes, ville det koste dyrt, siger Sara Legind-Hansen og slutter:

– Måske er det derfor, at fokus tit er på børnenes dårlige toiletvaner – frem for på renovering af slidte toiletter? ■

FOTO: SARA LEGIND-HANSEN

ANITA VAR HER KL. 10.30

DET KAN ALDRIG VÆRE BØRNE- ANSVAR ALENE, AT SKOLERNES TOILETTER ER I ORDEN. MEN HVOR ER DE VOKSNE HENNE? SPØRGER NÆSTFORMAND I RÅDET FOR BEDRE HYGIEJNE

Selvom mange gode kræfter kan blive enige om, at skolernes toiletter ofte er for få, klamme, i dårlig stand og mangler sæbe og toiletpapir, er der stadig alt for mange børn og unge, der venter med at gå på toilettet, til de kommer hjem. Konsekvensen er dårlig koncentration og trivsel, sygefravær og smitte til familien, fordi bakterier spredes til familien derhjemme. Men hvis er ansvaret?

– Ja, det kan i hvert fald ikke være børnenes ansvar alene, fastslår Claus Malta Nielsen. Som kommunallæge møder han konsekvenserne, når børn unnlader at gå på toilettet, når de skal: De kan blive ukoncentrerede og får problemer med dårlig trivsel og ondt i maven, der kan føre til forstoppelse, inkontinens mv.

LIGESOM TANKSTATIONERNE

Siden 2012 har Rådet for Bedre Hygiejne stået for en årligt tilbagevendende skoletoilettdag og en skoletoiletkonference, der samler en bred skare af professionelle omkring spørgsmålet: *Hvad gør vi for at få bedre forhold på skolernes toiletter?*

– Når vi møder folk og taler med skolefolk, kommunallæger, sundheds- og hygiejnesygeplejersker, hører vi det samme

igen og igen: Der er for få toiletter, de er ikke indrettet praktisk, så de er hygiejniske, der bliver ikke gjort rent tit nok og fyldt op med toiletpapir, papirhåndklæder og sæbe mm. På tankstationer og i supermarkeder er der som regel løbende rengøring og opfyldning, selvom de ikke har nær så mange besøgende på toiletterne. Alligevel har de en tavle, hvor der står, at Anita var her kl. 10.30, siger han.

BAKTERIESPOR

– Man kunne godt få den tanke, at det er et spørgsmål om simpel prioritering, når skolerne ikke vælger den enkle løsning at sende rengøringen ind imellem hvert frikvarter, så der bliver holdt rent og fyldt op med papir, håndklæder og flydende sæbe.

– Der sker jo det, at man sætter spor alle de steder, man kommer. Urene hænder fra rumpen og næsen rører ved vandhaner, dørhåndtag, borde, stole og andre mennesker, og når først man har fået andres bakterier, vira og parasitter på hænderne, er vejen ind i kroppen ganske kort. Vi kan ikke undgå det helt, men vi kan reducere trykket, hvis vi sørger for, at børnene kan komme på toilettet og få vasket deres hænder et sted, hvor vand-

haner, dørgreb og lyskontakter mv. bliver holdt rent. Ellers er resultatet jo, at barnet bringer smitten med hjem i familien. Og så skal forældrene blive hjemme og passe deres syge børn og bliver måske også selv syge. Så der er meget at hente ved at gøre noget ved problemet, siger kommunallægen.

KIG PÅ TOILETTERNE KL. 11

For nylig var Rådet for Bedre Hygiejne til foretræde i Børne- og Undervisningsudvalget. Rådet ville tale med politikerne om at sikre, at hygiejne indgår i de fælles mål for undervisningen på alle klassetrin, og at der udarbejdes en hygiejnepolitik

på grundskolerne. Politikerne lyttede, og udvalgsmedlemmer har siden stillet spørgsmål til ministeren.

– Vi foreslog, at der blev sat nogle projekter i gang for at afprøve, hvordan en hygiejnepolitik kunne se ud, så den kunne sætte retning for alle aktører i skolen. For hvad er en rimelig standard? Og hvordan kan

man på skolerne arbejde med det på en måde, så det både er synligt, troværdigt og praktisk anvendeligt? Vi ved, der skal gøres en indsats, og måske skal der spilles på rigtig mange heste.

"PÅ TANKSTATIONER OG I SUPERMARKEDER ER DER SOM REGEL LØBENDE RENGØRING OG OPFYLDNING, SELVOM DE IKKE HAR NÆR SÅ MANGE BESØGENDE PÅ TOILETTERNE OM DAGEN, OG ALLIGEVEL HAR DE EN TAVLE, HVOR DER STÅR, AT ANITA VAR HER KL. 10.30"

KORT NYT

Det er en oplagt opgave at tage fat på som skolebestyrelse, mener Claus Malta Nielsen.

– Man kunne som voksen i skolebestyrelsen tage ansvar og spørge sig selv og hinanden: Er det en rimelig standard, vi har? Og hvad synes vi, man som barn kan kræve i forhold til tilgængelighed, antal af toiletter og tidsforbrug. Jeg synes også, man skulle spørge børnene og derefter finde ud af, hvad man vil foreslå, at der bliver gjort. Fx kan det være, at det ikke kun handler om, at der er pænt og rent, men også om, at børnene er bange for at blive låst inde.

FÆLLES TOILETTER?

Tag ud og kig på toiletterne kl. 11 om formiddagen, når de har været i brug nogle timer og se, om de lever op til jeres standarder, foreslår Claus Malta Nielsen:

– Hvad er i øvrigt det logiske argument for, at lærere og elever har hver deres toiletter? Hvis det er, fordi de voksne mener, at elevernes toiletter er for ulækre, er de også for ulækre for eleverne!

– Det er noget med respekten. Det kan aldrig være børnenes ansvar alene, mener Claus Malta Nielsen, der ser en tendens til at lægge ansvaret på børnenes skuldre:

– Jeg vil tillade mig at spørge: Hvor er de voksne henne?

Læs mere på www.skoletoitledagen.dk og www.bedrehygiejne.dk. ■

DRENGENES ER VÆRST

Statens Institut for Folkesundhed har i samarbejde med Trygfonden i projektet "Hi Five" undersøgt toiletforholdene på 43 danske folkeskoler. 8443 elever fra 0.-8. klasse blev bedt om at vurdere skolens toiletter og fortælle, hvor ofte de besøger dem.

Især de yngste elever har oplevet, at toiletterne på skolen er ulækre. 49 pct. af drengene og 40 pct. af pigerne i 0.-4. klasse angiver, at skoletolletterne ofte eller altid har været ulækre den seneste uge, mens det gælder for henholdsvis 39 pct. af drengene og 35 pct. af pigerne i 5.-8. klasse. En stor andel af eleverne oplever altså, at skoletolletterne er ulækre, og drengetolletterne synes særligt ramt.

Læs mere om undersøgelsen på www.interventionsforskning.dk/hi-five-trivsel-og-hygiejne-hvad-er-projekt-hi-five/. ■

HVORDAN TRIVES ELEVERNE?

Den første nationale trivselsmåling i folkeskolen blev gennemført i foråret, og nu foreligger resultaterne af målingen, som blev indført som led i folkeskolereformen. 85 pct. af alle folkeskoleelever har deltaget i trivselsmålingen i 2015. Resultaterne skal danne grundlag for det lokale arbejde med elevernes trivsel og undervisningsmiljø, både på de enkelte skoler og i de kommunale forvaltninger. Her er nogle af tallene:

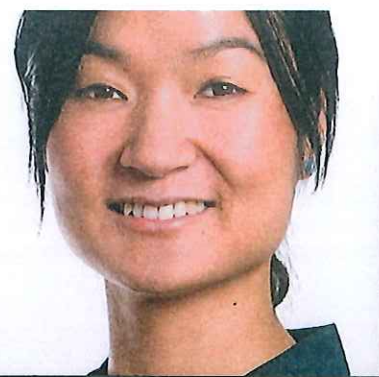
Eleverne i 0.-3. klasse: 71 pct. er glade for deres skole, 82 pct. er meget glade for deres lærere, 45 pct. har tit eller nogle gange ondt i maven, 92 pct. kan koncentrere sig i timerne, 53 pct. oplever, at de andre tit eller nogle gange driller, så de bliver kede af det, 35 pct. er bange for, at de andre elever griner ad dem, 92 pct. kan som regel koncentrere sig i timerne, og 48 pct. svarer nej til, at toiletterne på skolen er rene.

Eleverne i 4.-9. klasse: 72 pct. er tit eller meget tit glade for deres skole, 21 pct. føler sig tit eller en gang imellem ensomme, 34 pct. har tit eller engang imellem ondt i maven, 68 pct. kan tit eller meget tit koncentrere sig i timerne, 75 pct. er aldrig blevet mobbet, 77 pct. føler sig trygge, og 60 pct. er uenige eller helt uenige i, at toiletterne på skolen er pæne og rene. Læs flere resultater i *Trivselsmåling 2015* på www.dcum.dk. ■

FORÆLDRESAMARBEJDE OM LÆRING

En kommunal arbejdsgruppe har drøftet, hvordan skolerne kan udvikle en ny praksis, hvor eleverne er indgangen til samarbejdet med forældrene om læring. Dialogen med forældrene skal tage afsæt i barnets løbende progression i forhold til læringsmålene. Og det er ikke gjort med en kort årlig samtale.

Ligesom skolen skal tilrettelægge undervisningen, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger, bør samarbejdet med forældrene differentieres ud fra deres forskellige forudsætninger, lyder det fra arbejdsgruppen. Læs mere på www.kl.dk. ■

SYNSPUNKT

AF JANNIE MOON LINDSKIV,
CENTERLEDER FOR DCUM, DANSK
CENTER FOR UNDERVISNINGSMILJØ

LÆRING OG RENE TOILETTER

FLERE OG RENERE SKOLETOILETTER VIL ØGE TRIVSLEN OG DERMED FORBEDRE POTENTIALT FOR LÆRING. SÅ ENKELT KAN DET SIGES.

På en arbejdsplads skal der være 1 toilet pr. 15 ansatte. Det står der i arbejdsmiljøloven. Men hvor står der noget om, hvilke toiletforhold børn skal have, når de går i skole?

Toiletter forbinder vi ikke umiddelbart med læring i skolen. Ikke desto mindre er både hygiejne og toiletforhold en vigtig del af det fysiske undervisningsmiljø og har således betydning for elevernes trivsel og dermed læring.

Vi ved, at børn, særligt i de små klasser, har sværere ved at holde sig, og derfor har brug for toiletter inden for en rimelig afstand af deres undervisningslokaler. Det har trivselsmæssige konsekvenser, når børn af én eller flere årsager *ikke* går på toilettet i skoletiden.

DÅRLIGE TOILETVANER

Beskidte toiletter, mangel på toiletpapir eller en frygt for ikke at kunne sidde i fred og ro kan skabe dårlige toiletvaner, og konsekvenserne kan være alvorlige. Hvis Emilie i 3. klasse vælger ikke at gå på

toilettet, fordi det enten er for langt væk, ikke er rengjort, eller hvis hun generelt er utryk ved at bruge det, kan hun få fysiske gener, som kan påvirke både koncentrations- og indlæringssevnen. Det kan give ondt i maven, fokusbesvær og mangel på motivation. Resultatet er dårligere trivsel og forringet potentiale for læring. En længere skoledag gør ikke problemet mindre for Emilie.

ELEVERNES STEMME

Den første nationale trivselsmåling understreger en tendens fra tidligere målinger, nemlig at knap halvdelen af alle skoleelever svarer nej til spørgsmålet om, hvorvidt de synes, at skolens toiletter er rene. Tidligere undersøgelser viser, at nogle skoleelever holder sig for at undgå at gå på toilet i skoletiden. Målingerne er elevernes stemme, som vi bør og skal tage alvorlig og reagere på.

Ifølge undervisningsmiljøloven har *"alle ret til et godt undervisningsmiljø, således at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt"*. Det har noget med toiletforhold at gøre, og det er et ansvar, som i fællesskab skal løftes af elever, forældre, skole og kommune. Det kræver viden om og inspi-

ration til, hvordan man kan arbejde med gode toiletforhold og vaner.

BRUG TRIVSELSMÅLINGEN

I arbejdet med trivsel og undervisningsmiljø har skolebestyrelsen mulighed for at påvirke prioritering af gode toiletforhold. Et godt sted at starte er den årlige trivselsmåling og den lovpligtige undervisningsmiljøvurdering, UMV, som begge giver en pejling på, hvordan eleverne oplever skolens toiletforhold. Svarene herfra kan bruges til at se på antal og placering af toiletter og inspirere til at arbejde med principper og konkrete indsatser. Det handler om at udvikle en kultur, hvor eleverne tager medansvar for toiletforholdene. Den årlige nationale trivselsdag kan fx bruges på at lade rengøringspersonalet fortælle om deres arbejde, lade eleverne selv lave 'De 10 toilet-bud', eller skabe 'Det attraktive toilet' gennem workshops.

Det er vigtigt at samarbejde og dele erfaringer for at fremhæve betydningen af gode toiletforhold. Så lad jer inspirere af andre skolers tiltag, kopier de gode eksempler, så Emilie trygt kan gå på toilettet i skoletiden og øge sin trivsel og dermed sit læringspotentiale. ■

NÆSTE NUMMER

TEMA I NÆSTE NUMMER ER BEVÆGELSE OG LÆRING

SKOLEBESTYRELSEN 5/15 UDKOMMER 1. OKTOBER